

VÅR REFERANSE
19/12363

DERES REFERANSE

DATO
19.05.2020

Tilsynsrapport

1. Sakens bakgrunn

Finanstilsynet viser til stedlig regnskapsførertilsyn avholdt den 11. desember 2019 og til brev av 19. mars 2020, hvor fakhtarapport etter tilsynet fulgte vedlagt. Selskapets tilsvare er mottatt i brev datert 4. mai 2020 etter at det søkte om utsettelse med å inngi tilsvaret, noe som ble innvilget av Finanstilsynet.

Tilsynet omfattet det autoriserte regnskapsførerselskapet [REDACTED]

og de autoriserte regnskapsførerne [REDACTED]

Selskapet hadde på tilsynstidspunktet 243 regnskapsføreroppdrag med en omsetning i 2018 på ca. kr 11,5 mill. Det hadde på samme tidspunkt 14 ansatte.

Bakgrunnen for tilsynet var at Finanstilsynet ønsket å kontrollere om de mangler som ble avdekket etter det stedlige tilsynet høsten 2017 var rettet opp. Finanstilsynet har også merket seg at selskapets årsregnskap for 2018 er registrert mottatt av Regnskapsregisteret vesentlig etter gjeldende frist, noe som også var grunnlaget for tilsynet.

Formålet med tilsynet var å vurdere om selskapet har etablert organisasjon, rutineopplegg og intern kontroll i samsvar med regnskapsførerlovgivningen, herunder god regnskapsføringsskikk. Ved kontroll av utvalgte enkeltoppdrag ble det arbeidet som utføres i forhold til regnskapsloven, bokføringsloven og annen relevant lovgivning kontrollert. Regnskapsførere har en viktig oppgave knyttet til å hindre eller avdekke økonomisk kriminalitet. Tilsynet dekket derfor også regnskapsførers oppfyllelse av pliktene etter hvitvaskingslovgivningen.

Alle regnskapsførerselskaper er underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll. Finanstilsynets tilsyn dekket derfor om det er gjort en risikovurdering som er tilpasset den konkrete virksomheten, at risikoene er håndtert på en forsvarlig måte og at rapportering har skjedd i samsvar med forskriftens krav. Dersom regnskapsførerselskaper gjør en forsvarlig vurdering av de ulike risikoene i virksomheten og følger opp disse, vil det bidra til å sikre en hensiktsmessig og betryggende virksomhet.

Det vises også til finanstilsynsloven § 3 som fastslår at Finanstilsynet skal se til at de institusjoner det fører tilsyn med virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov samt med den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter.

2. Finanstilsynets stedlige tilsyn i desember 2019

I faktarapporten som ble oversendt selskapet som vedlegg til brevet av 19. mars 2020 beskrives selskapet organisering, rutiner, interne kontroller og Finanstilsynets kontroll av enkeltoppdrag. Kravene i regnskapsførerloven, regnskapsførerforskriften og annen relevant lovgivning ligger til grunn for kontrollene. Den rettslige standarden «god regnskapsføringsskikk» i regnskapsførerloven § 2 andre ledd utfylles av standarden GRFS, som er utarbeidet av Regnskap Norge, Den norske Revisorforening og Økonomiforbundet.

De feil og mangler som ble avdekket ved Finanstilsynets tilsyn er følgende:

2.1 Forhold i regnskapsførerselskapet

2.1.1 Manglende etterlevelse av kravene i hvitvaskingsregelverket (faktarapporten pkt. 2.13)

Ny hvitvaskingslov trådte i kraft 15. oktober 2018. Regnskapsførerforetak og regnskapsførere har en viktig rolle når det gjelder å avdekke eventuelle forsøk på hvitvasking. Det er derfor avgjørende at autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerforetak er kjent med pliktene etter hvitvaskingslovgivningen og forstår viktigheten av å oppfylle disse.

Under tilsynet i desember 2019 kunne selskapet ikke fremlegge dokumentasjon på at det var foretatt en oppdatering av de rutineene som var utarbeidet etter hvitvaskingsloven av 2009 for å tilpasse disse etter kravene i ny hvitvaskingslov som trådte i kraft 15. oktober 2018. De rutineene som ble fremlagt under tilsynet i 2017 oppfylte heller ikke fullt ut de kravene som ble stilt etter det tidligere hvitvaskingsregelverket. Det kunne under tilsynet i desember 2019 bl.a. ikke fremlegges noen skriftlig dokumentasjon som viste hvem som var utpekt som hvitvaskingsansvarlig i selskapet. Det var heller ikke foretatt en virksomhetsinnrettet risikovurdering av egen virksomhet etter bestemmelsene i hvitvaskingsloven § 7, som skal inneholde vurderinger knyttet til hvitvaskingsrisiko i egen virksomhet, i virksomhetens produkter, tjenester og kundeforhold, hos kundene og i forbindelse med geografiske forhold.

Vedlagt tilsvaret fra regnskapsførerselskapet fulgte en oppdatert rutine utarbeidet i februar 2020, hvor det innledningsvis i dokumentet er presisert at rutinen skal ivareta kravene i ny hvitvaskingslov samt Finanstilsynets rundskriv 15/2019. Det er i dette rundskrivet gitt en veiledning i hvordan lovgivningen skal forstås av regnskapsførerforetak. Den rutinen regnskapsførerselskapet har utarbeidet baserer seg på en mal fra Regnskap Norge.

Etter hvitvaskingslovens § 8 (4) skal rutineene være fastsatt på øverste nivå hos den rapporteringspliktige. Det fremgår ikke av den innsendte dokumentasjonen om de oppdaterte rutineene er styrebehandlet.

Etter Finanstilsynets vurdering er den rutinen som er utarbeidet ikke i tilstrekkelig grad tilpasset regnskapsførerselskapets virksomhet. Dette kommer særlig til uttrykk i den virksomhetsinnrettede risikovurderingen, jf. dokumentets pkt. 5, siden det kun i begrenset omfang er foretatt en vurdering

av risikoprofiler for de ulike typer tjenester og kundegrupper. Også oppsummeringen av risikobildet gir få holdepunkter for hvilken risikoprofil regnskapsførerselskapet mener å ha.

I svarbrevet anføres det at Finanstilsynet under tilsynet ikke spurte om å få fremlagt skriftlig dokumentasjon på hvem som er hvitvaskingsansvarlig i regnskapsførerselskapet. Det er i tilsvaret vedlagt tre kopier av KS-Komplett skjemaet «Sjekkliste - hvitvaskingsloven - løpende oppfølging kundeforhold», hvor det av skjemaet fremgår at [REDACTED] er hvitvaskingsansvarlig. Alle skjemaene skal ha blitt utfylt før tilsynet fant sted. Finanstilsynet tar informasjonen til etterretning, men mener at det på tilsynstidspunktet burde ha foreligget skriftlig dokumentasjon som viste at [REDACTED] var utpekt som hvitvaskingsansvarlig.

Finanstilsynet mener at det foreligger vesentlige brudd på hvitvaskingslovens kapittel 3 og ser svært alvorlig på at det i regnskapsførerselskapet på tilsynstidspunktet ikke var utarbeidet oppdaterte rutiner som ivaretok kravene som stilles etter nytt hvitvaskingsregelverk. Finanstilsynet mener også at den virksomhetsinnrettede risikovurdering som nå er foretatt er for generell og for lite tilpasset egen virksomhet. Finanstilsynet legger derfor til grunn at det foretas en mer detaljert risikovurdering iht. kravene i hvitvaskingsloven § 7, hvor bl.a. regnskapsførerselskapets risikoprofil klarere fremkommer.

2.1.2 Risikostyring og internkontroll (faktarapporten pkt. 2.14)

Det følger av risikostyringsforskriften at autoriserte regnskapsførerselskaper skal ha hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. Forskriften pålegger selskapet løpende å vurdere hvilke vesentlige risikoer som er knyttet til virksomheten, og å gjennomføre nødvendige tiltak for å få risikoene ned på et akseptabelt nivå, jf. § 6. Det skal minst en gang årlig foretas en gjennomgang av vesentlige risikoer for alle virksomhetsområder, og det skal foretas en systematisk gjennomgang av om selskapets risikostyring og internkontroll er tilstrekkelig til å håndtere selskapets identifiserte risikoer på en forsvarlig måte, jf. §§ 7 og 8. Etter forskriften § 10 skal styret sørge for at selskapets valgte revisor avgir en uavhengig bekreftelse til selskapet om at pålagte vurderinger er foretatt og dokumentert.

I dokumentasjonen som Finanstilsynet fikk fremlagt under tilsynet var det i skjemaet «Vurdering av hva som er virksomhetskritiske risikoområder» kommentert at alle ansatte har bra med kurs til tross for at én av de ansatte manglet et betydelig antall etterutdanningstimer i perioden 1. januar 2016 - 31. desember 2018. Det er i vurderingsskjemaet også angitt at det ikke er behov for tiltak for å oppfylle kravene i hvitvaskingsloven, til tross for at det ikke er utarbeidet noen skriftlige rutiner som oppfyller kravene i ny hvitvaskingslov. Det er heller ikke angitt noen tiltak for å sikre at selskapet rapporterer periodisk i samsvar med det som er avtalt i oppdragsavtalene, til tross for at kontroll av enkeltoppdrag avdekket avvik på dette området.

I svarbrevet opplyses det om at vedkommende det refereres til overfor nå har sluttet i regnskapsførerselskapet, noe Finanstilsynet tar til etterretning.

Det fremgår av svarbrevet at selskapet ikke er enig i Finanstilsynets vurdering av at det ikke er foretatt en reell vurdering av risikoene, men det opplyses om at en ny vurdering vil bli foretatt i løpet av mai 2020.

Med bakgrunn i de mangler som ble avdekket under tilsynet og det som fremkommer av svarbrevet, fastholder Finanstilsynet at det ikke synes å være foretatt en reell vurdering av risikoene i regnskapsførervirksomheten. Finanstilsynet legger til grunn at det ved en fornyet risikogjennomgang vil bli vurdert sannsynlighet og konsekvens innenfor de enkelte risikoområder opp mot foreliggende rutiner og faktisk oppdragsdokumentasjon i selskapet. Det må av vurderingen også fremgå hvem som er ansvarlig for at det iverksettes rutiner på de områdene hvor slike har manglet samt tidsplan for gjennomføring av rutinene.

2.1.3 Registrering i Enhetsregisteret (*faktarapporten pkt. 2.5 og 3.1.3*)

Det følger av regnskapsførerforskriften § 3-1 første ledd at regnskapsfører skal se til at det blir sendt melding til Enhetsregisteret når regnskapsfører påtar seg oppdrag og ved opphør av oppdrag.

Det ble under tilsynet avdekket et større avvik mellom selskapets egen oversikt over regnskapsføreroppdrag og det som er registrert i Enhetsregisteret ut fra den oversikten Finanstilsynet innhentet i forkant av tilsynet fra dette registeret.

I svarbrevet bekreftes det at regnskapsførerselskapet har faste rutiner for registrering av nye oppdrag i Enhetsregisteret, men at rutinene for avregistrering må forbedres.

Finanstilsynet legger til grunn at selskapet umiddelbart gjennomgår rutinene for avregistrering av regnskapsføreroppdrag i Enhetsregisteret.

2.2 Regnskapsførerselskapets utøvelse av regnskapsføreroppdrag

2.2.1 Oppdragsavtaler og fullmakter (*faktarapporten pkt. 3.1.2 og 3.2*)

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 3.2 at oppdragsavtalen skal angi hvilke av oppdragsgivers plikter etter regnskaps- og/eller bokføringslovgivningen som regnskapsfører har påtatt seg å utføre, samt hvilke oppgaver og opplysninger som skal utarbeides på vegne av oppdragsgiver. Det følger også av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 3.6 at når regnskapsførervirksomheten skal opptre på oppdragsgivers vegne overfor tredjemann, skal det foreligge skriftlig fullmakt fra oppdragsgiver.

Daglig leder opplyste under tilsynet om at det er inngått nye oppdragsavtaler med de aller fleste oppdragsgiverne. En avtalemal fra Sticos Regnskapsmetodikk, hvor Altinn-fullmakten er en integrert del av oppdragsavtalen, benyttes. Finanstilsynet kontrollerte under tilsynet seks oppdragsavtaler. For to av oppdragene var selskapets tidligere avtalemal benyttet, hvor fullmakten ikke var en integrert del av avtalen. Det fremgår av disse oppdragsavtalene at oppdragsgiver skal utstede nødvendige fullmakter til regnskapsfører i forbindelse med utføringen av oppdraget, men for disse to oppdragene kunne det ikke fremvises noen Altinn-fullmakt. Med svarbrevet fulgte underskrevne Altinn-fullmakter for disse oppdragene, datert henholdsvis 1. mars 2009 og 1. januar 2019.

For alle de tre kontrollerte enkeltoppdragene var det i oppdragsavtalen avtalt at det skulle utarbeides og sendes perioderapporter til oppdragsgiver, uten at dette ble gjort. Daglig leder opplyste under tilsynet om at én av disse oppdragsgiverne ikke ønsket slik rapportering, mens en annen ikke behersket norsk og at rapporten derfor ga lite mening. For det tredje oppdraget var det så mye rot

fra oppdragsgivers side at regnskapsførerselskapet ikke har hatt et godt nok grunnlag for å utarbeide en perioderapport.

Finanstilsynet legger til grunn at selskapet gjennomgår alle oppdragsavtaler og sørger for at oppdragsavtalene er i samsvar med den faktiske leveransen til oppdragsgiveren. Finanstilsynet legger til grunn at også alle fullmaktsforhold blir gjennomgått og oppdatert. Det opplyses i svarbrevet at dette arbeidet pågår, men at det er blitt noe forsinket på grunn av situasjonen med koronaviruset.

2.2.2 Avstemminger og oppdragsdokumentasjon (*faktarapporten pkt. 3.1.6 og 3.2*)

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.9.3 at samtlige kontoer i balansen skal være avstemt og dokumentert før endelig årsregnskap utarbeides. Tilsvarende gjelder for resultatkontoer dersom det vurderes som vesentlig for å sikre et riktig regnskap. Det følger også av bokføringsloven § 11 første ledd at ved utarbeidelse av årsregnskap skal det foreligge dokumentasjon for alle balanseposter med mindre de er ubetydelige. Bokføringsforskriften kapittel 6 gir ytterligere krav til hva som skal dokumenteres.

Det følger videre av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.8.3.2 at ved hver periodiske regnskapsavslutning skal minimum følgende kontoer avstemmes:

- kundefordringer og leverandørgjeld
- kasse- og bankbeholdninger
- skyldig skattetrekk og arbeidsgiveravgift
- skyldig merverdiavgift

Av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.8.3.4 følger det at avstemminger, herunder også underliggende dokumentasjon og forklaringer på eventuelle avvik, skal dokumenteres slik at de kan etterprøves.

Det ble under tilsynet avdekket til dels betydelige mangler i den avstemmingsdokumentasjonen regnskapsførerselskapet hadde utarbeidet for de tre oppdragene Finanstilsynet gjennomgikk. Avstemmingsdokumentasjonen var delvis dokumentert i Sticos Regnskapsmetodikk og delvis i fellesfilen på selskapets server [REDACTED]. Dokumentasjonen fremstod som uoversiktlig ved at denne ikke var samlet og arkivert på ett sted.

Under Finanstilsynets oppsummering ved avslutningen av tilsynet var [REDACTED] overrasket over omfanget av manglene, og mente at noe av avstemmingsdokumentasjonen ikke var blitt fremlagt. Finanstilsynet ba derfor selskapet om å ettersende eventuell manglende dokumentasjon som var utarbeidet, men som ikke kunne fremlegges under tilsynet, med angivelse av hvor denne var arkivert. Finanstilsynet bekreftet dette i brev datert 18. desember 2019. Den etterspurte dokumentasjon ble mottatt i e-post 10. januar 2020.

Etter at den mottatte dokumentasjon er tatt hensyn til, er det fortsatt manglende eller mangelfull avstemmingsdokumentasjon ved alle de tre kontrollerte oppdragene, som vist i oversikten nedenfor:

<i>Oppdrag</i>	<i>Antall kontrollerte balanseposter</i>	<i>Manglende eller mangelfull avstemningsdokumentasjon under tilsynet</i>	<i>Manglende eller mangelfull avstemningsdokumentasjon etter mottatt tilleggsinformasjon</i>
	19	12 (63 %)	6 (32 %)
	25	13 (52 %)	3 (12 %)
	17	9 (53 %)	5 (29 %)

Uten dokumentasjon eller annen forklaring på hvilke kontroller som er gjort, legger Finanstilsynet til grunn at avstemminger ikke er gjennomført i samsvar med kravene.

Å gjennomføre pliktige avstemminger og dokumentere disse er helt avgjørende for å ha sikkerhet for at et regnskap gir korrekt informasjon og at den regnskapspliktiges økonomiske rapporteringer blir korrekte og viser et sannferdig bilde av den økonomiske situasjonen. Når en regnskapsfører ikke gjennomfører avstemminger eller bare gjør dette delvis, innebærer dette brudd på en av de vesentligste pliktene i regnskapsprosessen og svekker kvaliteten av regnskapsinformasjonen. Dette er alvorlig både for oppdragsgiverne og andre brukere av regnskapsinformasjonen.

Finanstilsynet ser alvorlig på at regnskapsførerselskapet ikke har hatt rutiner som sikrer at det gjennomføres avstemminger som oppfyller lovkravene. Det foreligger brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.9.3. Det opplyses i svarbrevet at det jobbes aktivt med å forbedre rutinene på dette området, og at bruk av Sticos Regnskapsmetodikk endres, slik at oppdragsansvarlig enklere kan oppdage mangelfull dokumentasjon.

3. Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet avdekket under tilsynet flere brudd på de lovkrav som stilles til et autorisert regnskapsførerselskap. Det vises bl.a. til mangelfulle rutiner på hvitvaskingsområdet og mangelfulle avstemminger. For begge disse områdene er det sentralt at et autorisert regnskapsførerselskap har gode rutiner. Også på enkelte andre områder ble det avdekket mangler, jf. pkt. 2 ovenfor.

Finanstilsynet har vurdert om manglene er av en slik karakter at selskapets autorisasjon som regnskapsførerselskap burde varsles tilbakekalt, tatt hensyn til at det også ved det forrige stedlige tilsynet med regnskapsførerselskapet ble avdekket mangler. Når Finanstilsynet likevel finner å ikke varsle et slikt vedtak, er det med bakgrunn i at selskapet i løpet av våren og høsten 2019 har fått ansatt flere autoriserte regnskapsførere, og det kunne under tilsynet dokumenteres at det ble arbeidet med å få på plass tilfredsstillende rutiner på de aller fleste av de områdene som ble gjennomgått under tilsynet, herunder at oppdragsansvaret ble fordelt på flere av de autoriserte regnskapsførerne. Unntaket var hvitvaskingsområdet hvor rutinene var mangelfulle, men Finanstilsynet konstaterte ved gjennomgang av enkeltoppdragene at det var foretatt identifikasjonskontroller av oppdragsgiverne, og også at det i et visst omfang var foretatt en risikovurdering av oppdragene.

Slik Finanstilsynet ser det, kunne det dokumenteres at det har blitt gjort et betydelig arbeid høsten 2019 for å få på plass rutiner i selskapet som ivaretar kravene i regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk. Det vektlegges også at det er ansatt flere autoriserte regnskapsførere i regnskapsførerselskapet. Dette gjenspeilte seg ikke nødvendigvis ved gjennomgangen av enkeltoppdragene, som i det alt vesentlige bygget på den dokumentasjonen som

regnskapsførerselskapet hadde utarbeidet for regnskapsåret 2018. Ledelsen bekreftet også at 2018 og 2019 hadde vært krevende år for regnskapsførerselskapet.

Finanstilsynet forutsetter at regnskapsførerselskapet fortsetter arbeidet med å implementere de rutineene som det under tilsynet og i tilsvaret er informert om er, eller vil bli, iverksatt for å oppfylle kravene i regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk. Finanstilsynet legger også til grunn at årsregnskapet og skattemeldingen for egen virksomhet blir utarbeidet og sendt til hhv. Regnskapsregisteret og Skatteetaten innen gjeldende frister.

For Finanstilsynet

Bernt Jan Aaland
senior tilsynsrådgiver

Morten Carlsen
konsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.